

TOLLETATEN

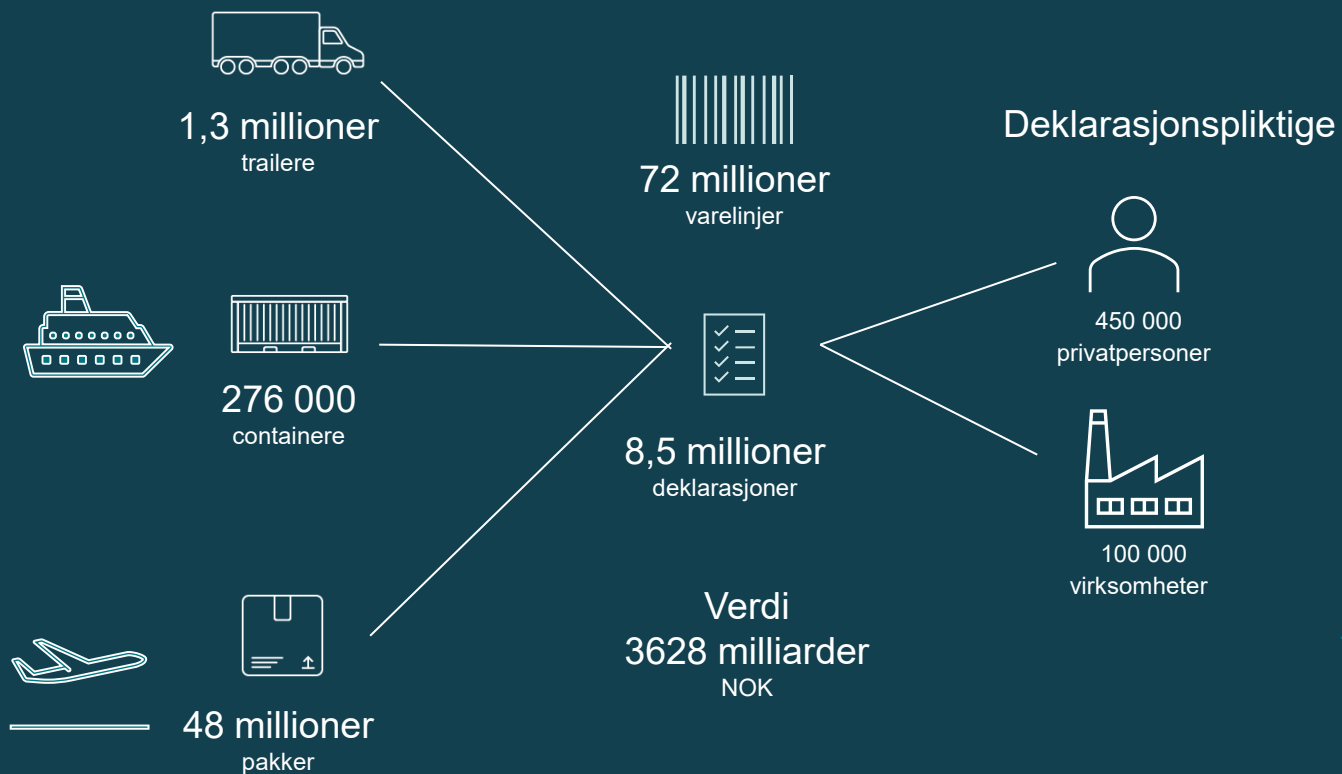
Digitalisering og utfordringer i lys av EØS-avtalen

Faglig arena for datadeling og informasjonsforvaltning 8.4.2026

Bakgrunn

- Tolletaten gjennomførte en konseptvalgutredning for fremtidig tollbehandling i 2023
- Statens prosjektmodell og føringer fra FIN innebar at etaten måtte studere utviklingen i EU og de konsekvenser den har for tollbehandling.
- De internasjonale forpliktelsene til Norge var viktige premisser for det konseptvalget som ble anbefalt.

Grensekryssende vareførsel

Offentlige myndigheter

Ca. 350 forordninger
med ikke-fiskale krav

EU og Norge

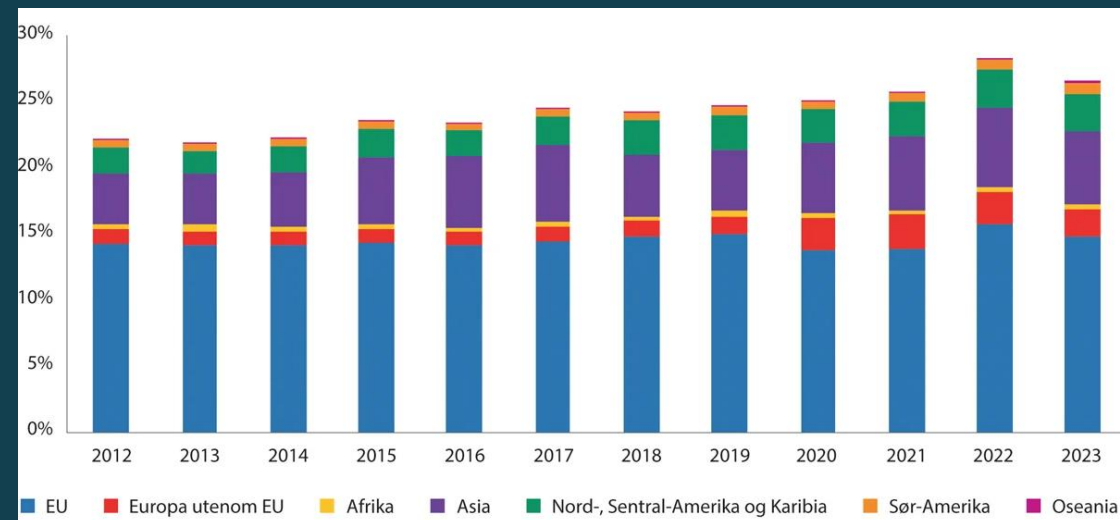
Hvorfor er EU viktig?

Norge har over 100 avtaler med EU

Samlet har avtalene endret 1/3 av alle Norges lover

Tilknyttet omtrent 3/4 av det totale EU-samarbeidet.

Norge overtatt over 15.000 EU-lover siden 1994 og over 300 lover følger av Schengen-avtalen fra 1999

SSB: Eksport fra Fastlands-Norge etter mottaker 2012–2023.

SSB: Import fra Fastlands-Norge etter mottaker 2012–2023.

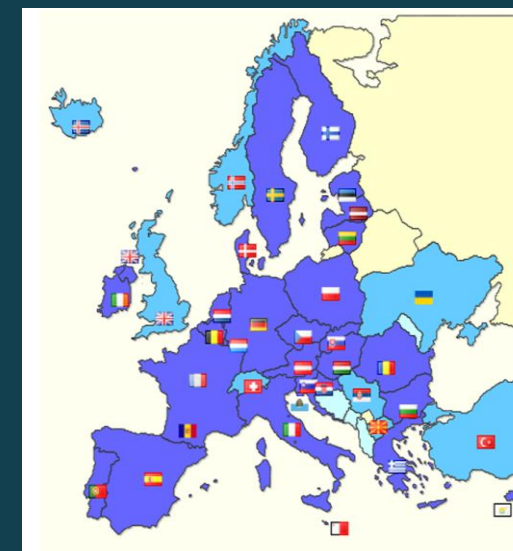
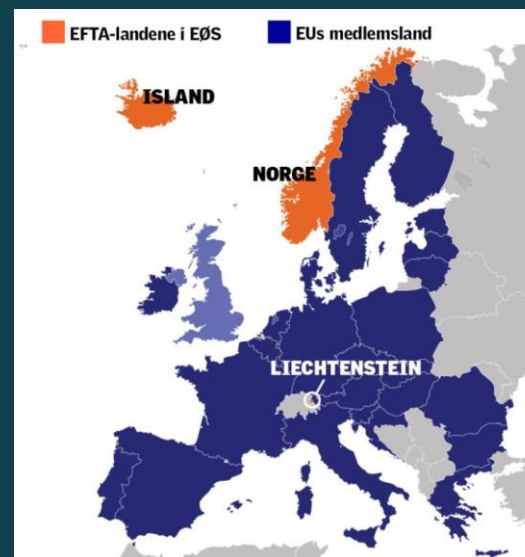
Utviklingen av EU

- 1952: Den europeiske kull- og stålunion (EF frå 1967)
- **1968: Tollunionen**
- 1986: Single European Act (SEA)
- **1987: Convention on a common transit procedure**
- 1993: Maastricht-traktaten
- 1995: Schengen-avtalen
- 2002: Innføring av EURO
- **2004: Trade Control and Expert System (TRACES)**
- **2008: Markedstilsynsforordningen +ICSMS**
- 2009: Lisboa-traktaten
- **2013: Union Customs Code**
- 2016-2020: Brexit
- 2020: European Green Deal
- 2022: Digital Decade Policy Programme 2030

EU og Norges tilknytning

- EØS-avtalen fra 1992 sikrer Norge full tilgang til det indre markedet
- EØS-avtalen gjør at Norge arver EU-retten knyttet til de fire friheter
- Ansvar for gjennomføring av EU-retten gis som hovedprinsipp til mest berørt sektormyndighet. Myndighetene får ansvar for tilsyn med aktører underlagt regelverket.
- 1875 rettsaker var omfattet av EØS-avtalen ved inngåelsen i 1992. I 2010 var det anslått at antallet var 4502 og i 2020 ca. 11500.
- EØS-avtalen omfatter også forpliktelser på tollområdet
- Protokoll 10 om forenkling av kontroll og formaliteter i forbindelse med godstransport (i EØS-området), Sikkerhetsavtalen

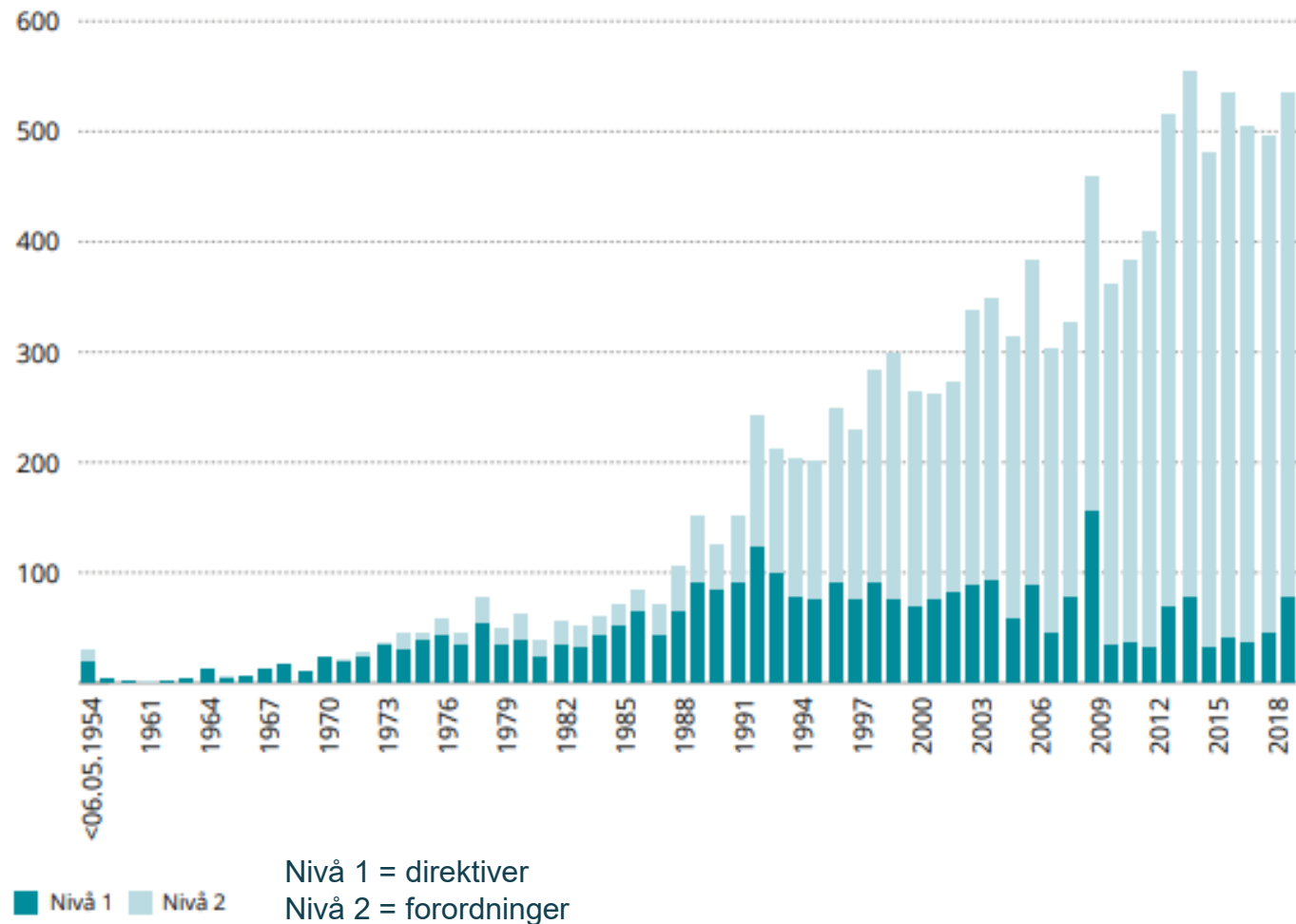

EØS-avtalen blir stadig mer omfattende

Antall inkorporerte rettsaker

- 1992: 1875
- 2010: 4502
- 2025: 14500+

Figur 1 - Antall vedtatte EØS-relevante rettsaker, per år

Nærmere om EØS-rettsaktene

Felles for nyere rettsakter

- Gir nye krav som skal håndheves av tollmyndighetene
- Krav knyttet til produksjonsmåte og -forhold
- Fokus på varer fra tredjeland = EØS som yttergrense
- Kontroller knyttes til prosedyren «overgang til fri disponering» – skjer ofte etter fysisk grensepassering
- Innebærer validering av informasjon i IT-systemer
- Koblinger til EUs tollunion – rettslig og IT-teknisk
  - EORI
  - CN-koder og TARIC-koder (EUs tolltariff)
  - CSW-CERTEX
  - EUs datamodell (EUCDM)
- Eksempler: Økodesign mm.

Variasjoner og ulikheter

- Tollmyndighetenes oppgaver er mer omfattende i noen rettsakter
- Oppgavene kan knytte seg til flere tollprosedyrer
- Noen rettsakter krever flere tilpasninger til EØS (rettslig og teknisk)
- Flere rettsakter bygger på egne fagsystemer
- Eksempler:
  - Markedstilsynsforordningen
  - CBAM
  - Tvangsarbeid
  - Avskoging

Eksempler på fellestrekk

- Forordninger om økodesign, vaskemidler, leketøy, batterier, byggevarer, kritiske råmaterialer
- Nytt krav for Tolletaten om å validere informasjon i *Digital Product Passport* (DPP)
- Eks fra Økodesignforordningen (ESPR) art. 15:

«2. Customs authorities may **release a product for free circulation** only after having **verified as a minimum** that the **unique registration identifier** referred to in Article 13(5) and the **commodity code** provided or made available to them **correspond to the data stored in the registry.**

The verification referred to in the first subparagraph of this paragraph shall **take place electronically and automatically** via the interconnection referred to in paragraph 3 (...)

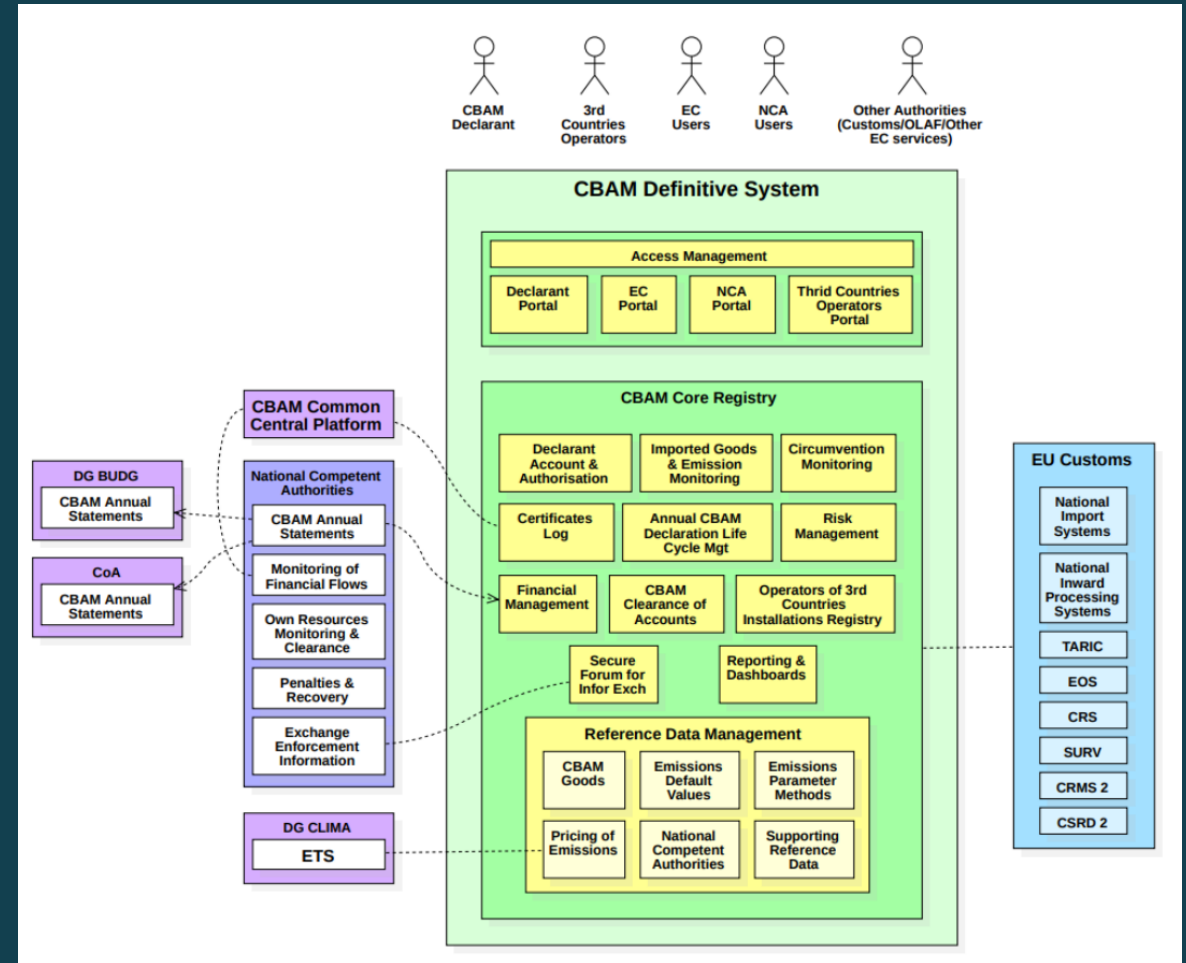
Eksempler på ulikheter

- **Markedstilsyn**
  - Ny rapporteringsoppgave på vegne av alle tilsynsmyndigheter (statistikk)
  - Mer aktiv informasjonsutveksling med tilsynsmyndigheter (ICSMS/CRMS)
  - Ansvar for kontroller, tilbakehold og destruksjon
- **CBAM**
  - Ny rapporteringsoppgave av stor betydning for implementeringen (og eget IT-system)
  - Utvikling av ny rapporteringsløsning og registerløsning
  - Utstrakt samarbeid med Miljødirektoratet og Skatteetaten
- **Tvangsarbeid**
  - Mer aktiv informasjonsutveksling med tilsynsmyndigheter (ICSMS/CRMS)
  - Tilbakehold, beslag og destruksjon
- **Avskoging**
  - Tilbakehold av varer (og eget IT-system)

Eksempel 1: CBAM og EORI

- CBAM= Plikt for importører til å kjøpe «sertifikater» som dekker import av visse karbonintensive varer fra tredjeland
- 1. fase: Sement, jern og stål, aluminium, kunstgjødsel, elektrisitet og hydrogen
- Årlig «oppgjør». Tolletaten skal «kontrollere» import og rapportere på data
- Forutsetter bruk av EORI-nummer, tilgang til EOS-systemet, og bruk av UMM&DS
- EORI krever i sin tur nasjonal registerløsning, og norske EORI-nr som KOM må anerkjenne
- EORI gjelder andre rettsakter – langsiktig

Identity and access management (IAM)

TAXUD AUTHENTICATION PORTAL
UUM&DS

European Commission > TAXUD authentication portal

Where are you from (wayf)

Select the application domain you want to access
Carbon Border Adjustment Mechanism

Select the country where you want to be authenticated
National Competent Authorities

Select type of actor
National Competent Authority

I give my consent to request my Identity Profile information and share it with UUM&DS and Customs EIS

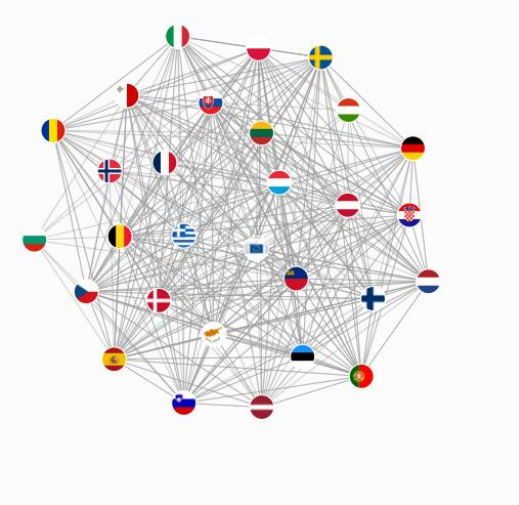
Submit

Where are you from (wayf)

Select the application domain you want to access
Customs

Select the country where you want to be authenticated
Please select...

- Finland
- France
- Germany
- Greece
- Hungary
- Ireland
- Italy
- Latvia
- Lithuania
- Luxembourg
- Malta
- Monitoring
- Netherlands
- Northern Ireland
- Poland
- Portugal
- Romania
- Slovakia
- Slovenia
- Spain

Countries' Details

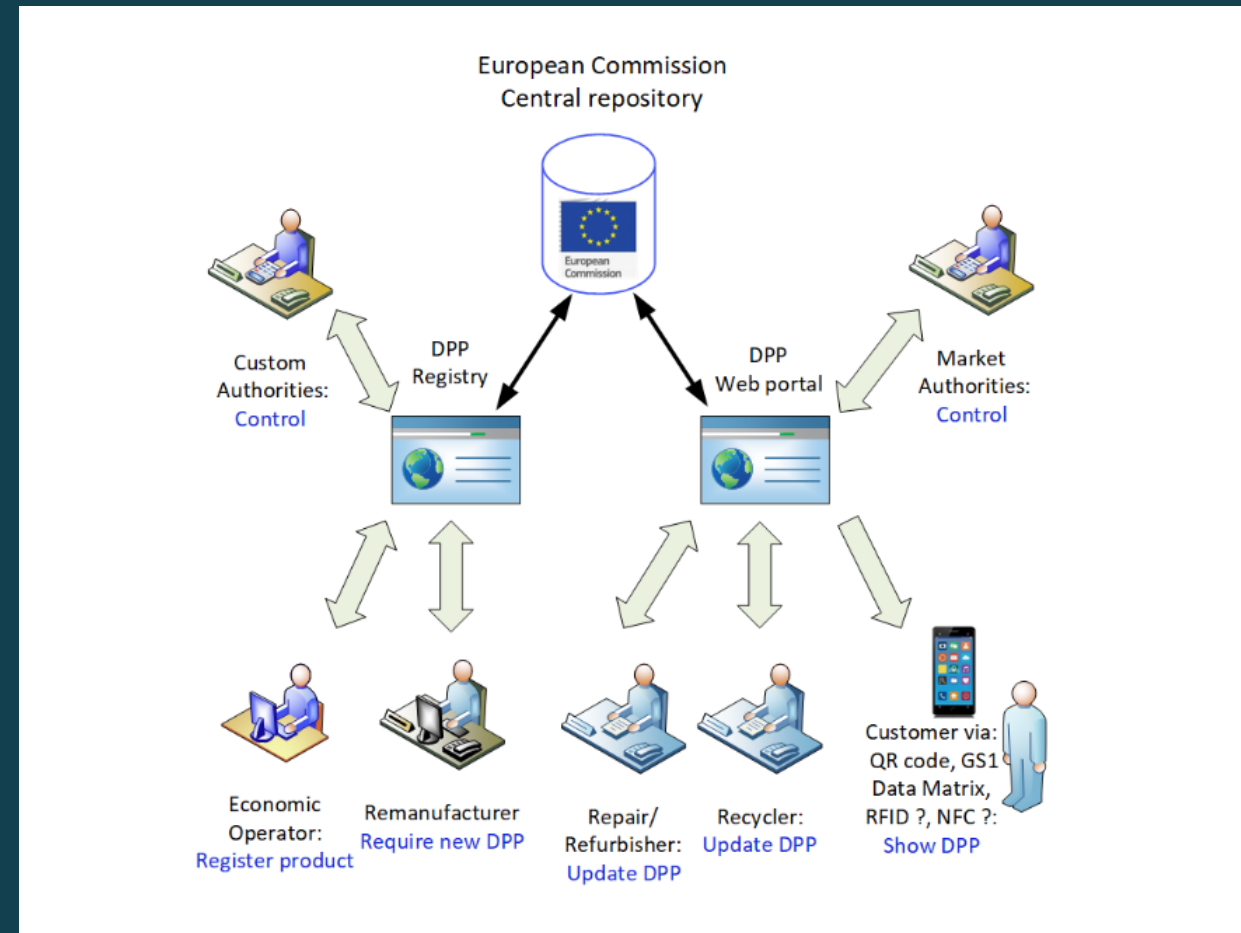
Norway

Norway connected with:

- Austria
- Bulgaria
- Croatia
- Cyprus
- Czech Republic
- Denmark
- Estonia
- Finland
- France
- Italy
- Liechtenstein
- Luxembourg
- Malta
- Poland
- Romania
- Spain
- Sweden

Eksempel 2: DPP – digitale produktpass

- Del av EUs Green Deal – mål om bærekraftige produkter og en sirkulær økonomi
- Produkter skal ha en livsvarig digital «tagg» som gir opplysninger om varens bærekraft
- Hjemlet i økodesignforordningen. ID i register
- DPP vil også gjelde forordninger om vaskemidler, leketøy, batterier, byggevarer, kritiske råmaterialer
- Tollestaten får en rolle i å kontrollere opplysningene i DPP -> Krever systemdialog og informasjonsutveksling (og bruk av EUs «customs single window»)

Eksempel 3: Ny markedstilsynsforordning

- Formålet med forordningen er å styrke tilsyn med produkter omfattet av harmonisert vareregelverk med sikte på at bare varer som oppfyller gjeldende regelverk omsettes i det indre marked.
- 70 rettsakter er omfattet av forordningens virkeområde.
- Netthandel fremheves eksplisitt og det fremgår at tilsyn med varer som selges på denne måten må likestilles med tilsyn med varer som selges på tradisjonell måte.
- Økt bruk av ICSMS som verktøy for meldinger og kommunikasjon.
- Forordningen inneholder bestemmelser om et spesifikt samarbeid mellom tollmyndigheter og tilsynsmyndigheter for å avdekke om varer er i samsvar med relevant regelverk.
- Det innføres en ny plikt for tollmyndighetene til å sende inn statistikk en gang i året
- Myndigheten som kontrollerer varer som kommer inn i det indre marked skal utsette frigivelse av en vare. Dette skal de umiddelbart varsle relevant tilsynsmyndighet om maskinelt via ICSMS. Tilsynsmyndighetene har fire dager på å maskinelt gi beskjed om at de ønsker at en vare holdes tilbake for nærmere undersøkelser, ellers skal den frigis.

Ny gratispakke-rekord – ber politikerne våkne

For første gang har nordmenn mottatt over to millioner tollfrie pakker fra utlandet på én måned.

For første gang har nordmenn mottatt over to millioner tollfrie pakker fra utlandet på én måned.

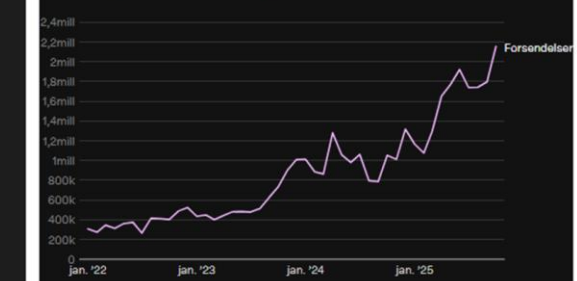
Av: [Tolltaten](#)
Publisert: 14. okt. 2024

Kortversjonen

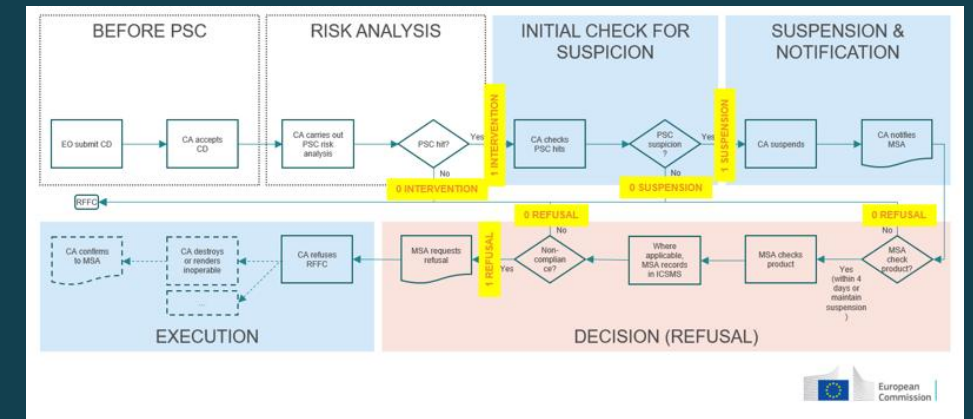
- Nordmenn handler tollfritt fra utenlandske nettbutikker i stor skala.
- Oktober ble rekordmåned med 2,15 millioner pakker registrert.
- Klærbutikk- og klesmerke VOEC-ordningen som gir utenlandske aktører fordeler over norske, og har blitt utvidet til å omfatte andre typer varer.

Oppsummeringen er laget av AI-verktøyet ChatGPT og kvalitetssjekket av EASA-journalisten.

Tollfrie pakker inn i Norge

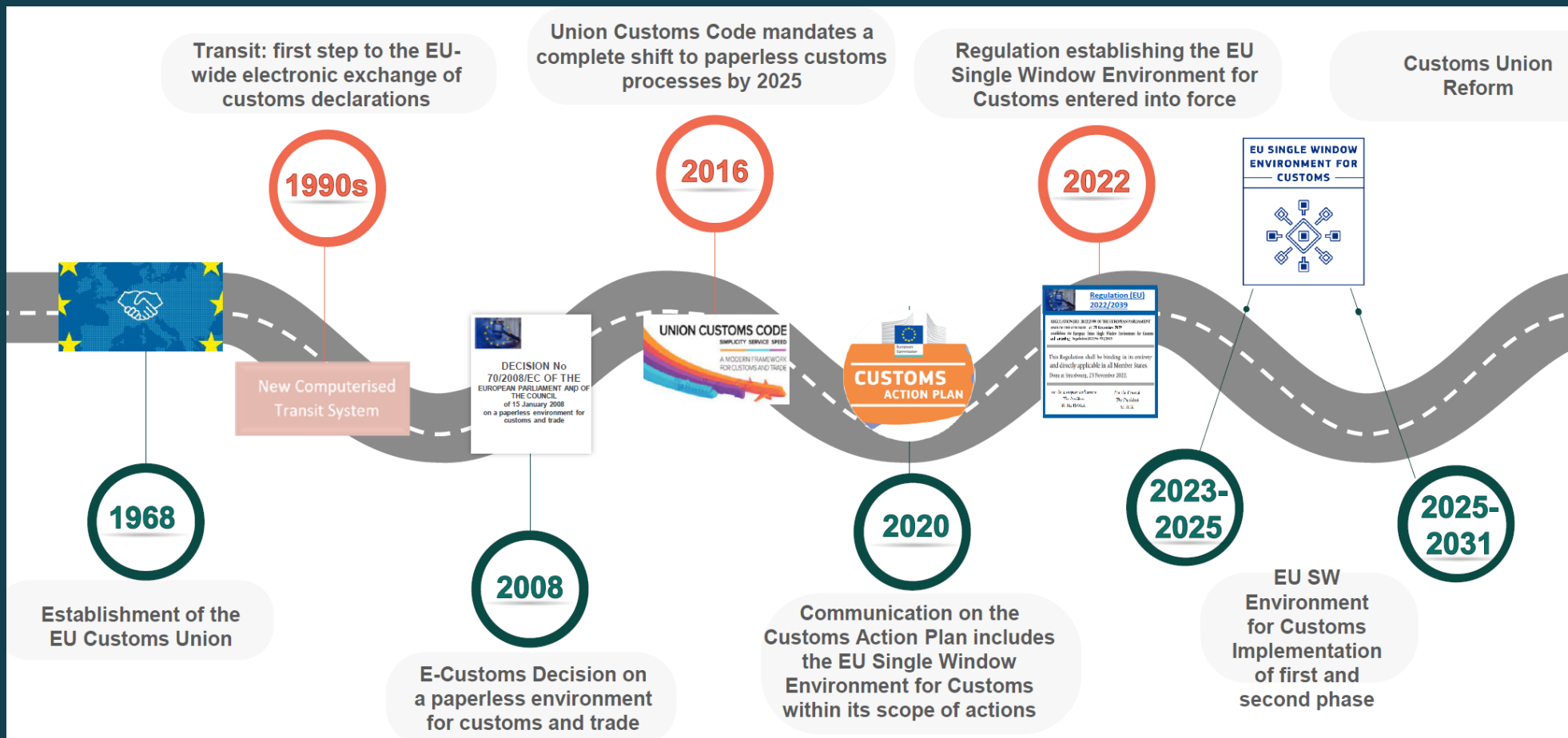
Oktobertallene var høyere enn de noen gang har vært før. Antall pakker utgjorde en økning på 20 prosent fra september og mer enn en dobling fra samme måned i fjor.

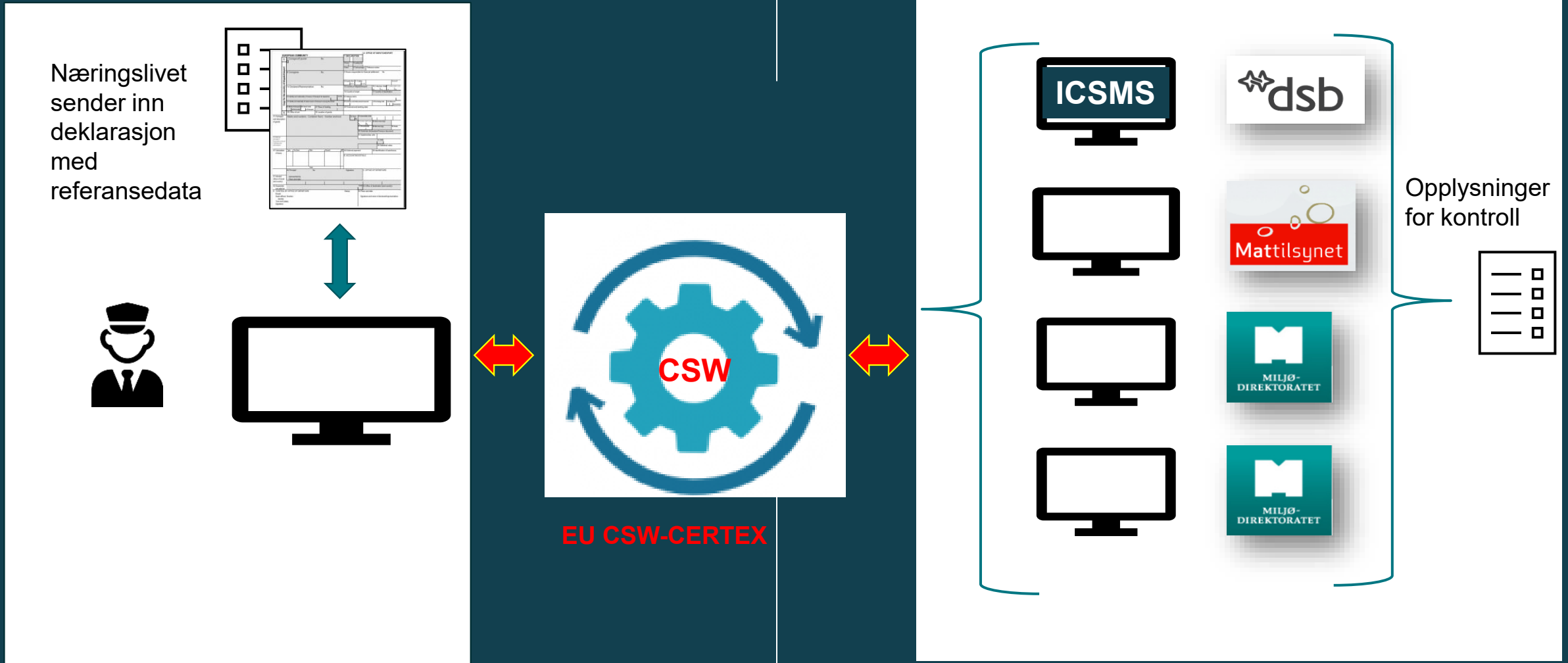
Digitalisering av tollunionen

Digitaliseringsreisen til tollunionen

Customs single window (CSW)

[EUR-Lex - 52020SC0238 - EN - EUR-Lex](#)

CSW- CERTEX

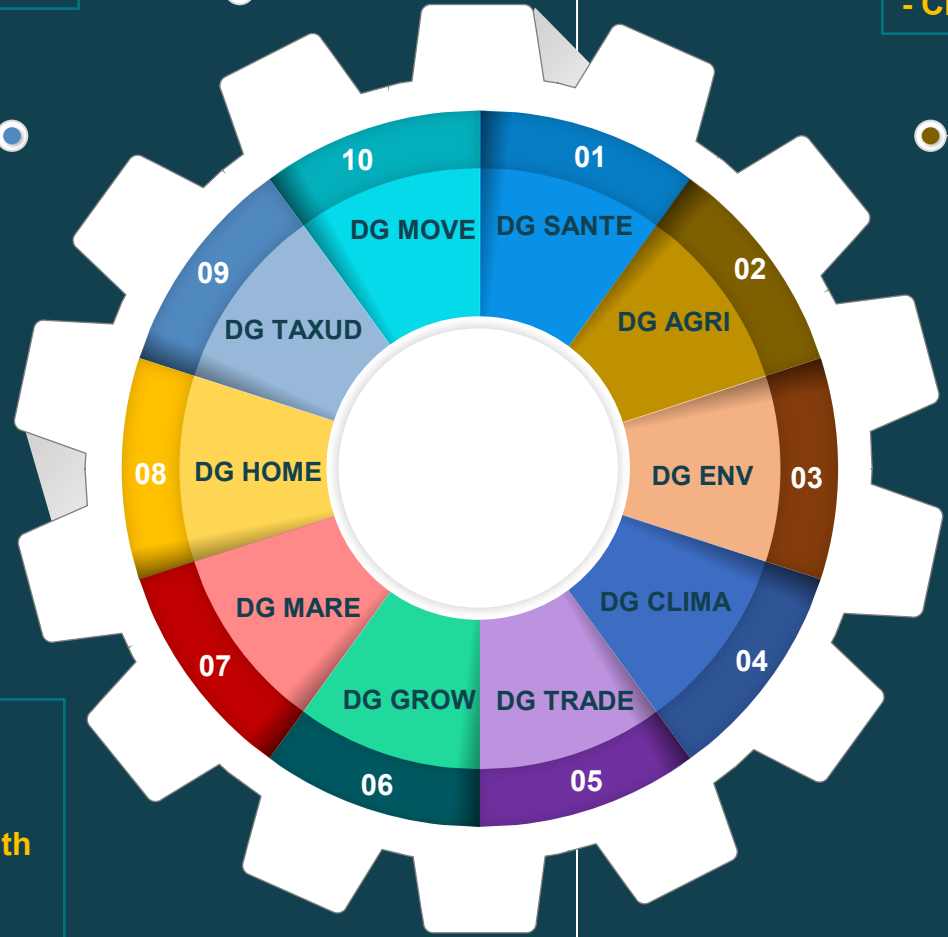
In production
Under development
Perspective work

- ELV: End-of-Live Vehicles (with DG ENV in lead)

- CHED-A: Health Entry Document for Animals
- CHED-P: Animal Products
- CHED-D: Feed and Food of non-animal origin
- CHED-PP: Plants health
- CHED-N: Food contact material and other

- ICG: Import of Cultural Goods
- CBAM: Carbon Border Adjustment Mechanism
- ePOC: Proof of Origin
- Drug Precursors (with DG GROW)

- COI: Certificate of Organic Inspection
- ELAN: Agricultural Licences

- Firearms

- FLEGT: Timber Import
- EU CITES: Endangered Species
- Deforestation: due diligence for deforestation
- WSR: Waste Shipment
- Waste Packaging
- ELV: End-of-Live Vehicles (with DG MOVE)

- EU CATCH: Fishery Catch Certificate

- ODS: Ozone Depleting Substances
- FGAS: Fluorinated Greenhouse Gases

- ICSMS Product Compliance
  - o Construction Products
- Forced Labour
- DPP: Digital Product Passport (with DIGIT and ENV)
  - o Detergents
  - o Toys Safety
  - o Batteries
- REACH (with ECHA and DG ENV)
- Cosmetic Products

DUES: Dual Use

Tollreform

EUs Tollreform

«Den meste ambisiøse tollreformen siden etableringen av tollunionen i 1968»

Fremmet fra kommisjonen 17. mai 2023

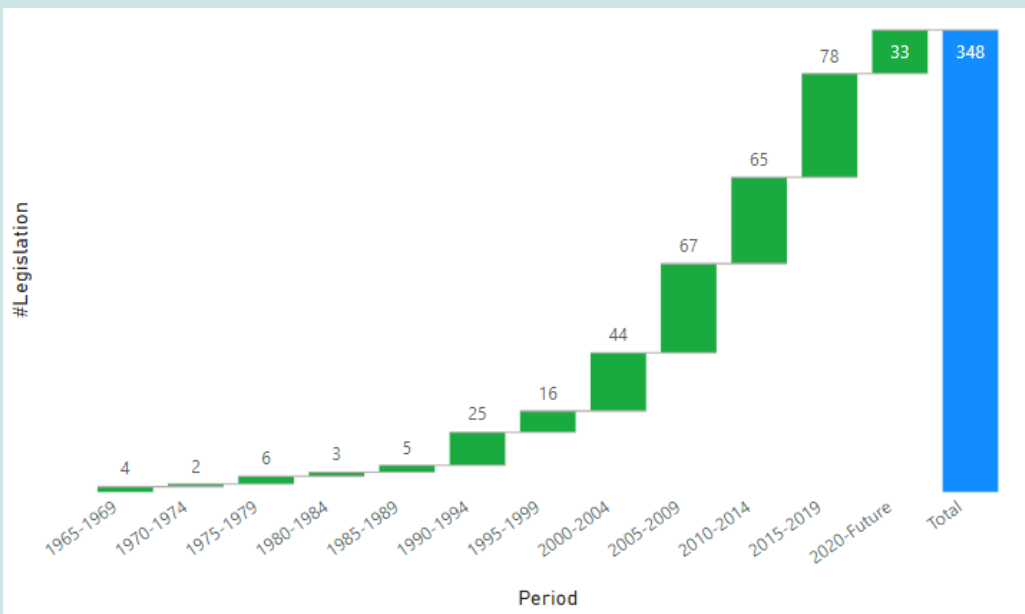
To hovedformål:

1. **Redusere etterlevelseskostnadene** både for myndigheter og næringslivet
2. **Styrke EUs tollmyndigheters evne til å beskytte fiskale og ikke-fiskale interesser til unionen** (inkl. styrket risikovurdering)

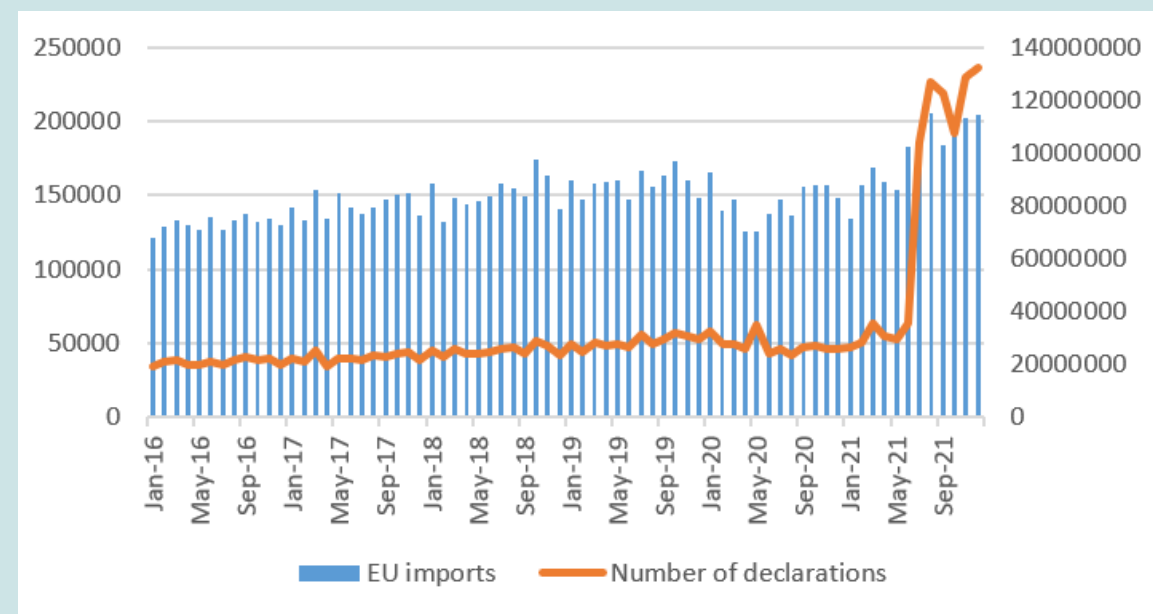

Stor økning i nye standarder og krav i vareførselen/grensepassering*

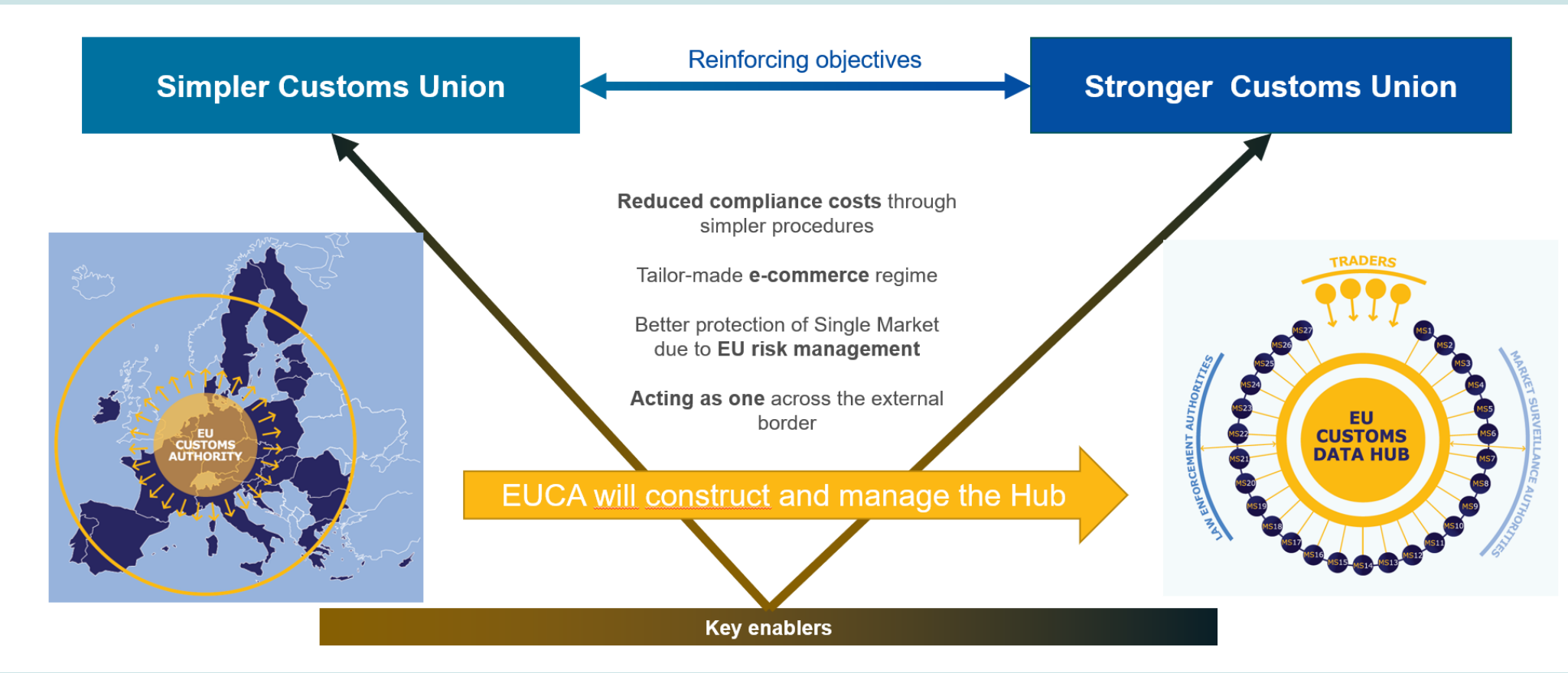

Antall deklarasjoner øker:

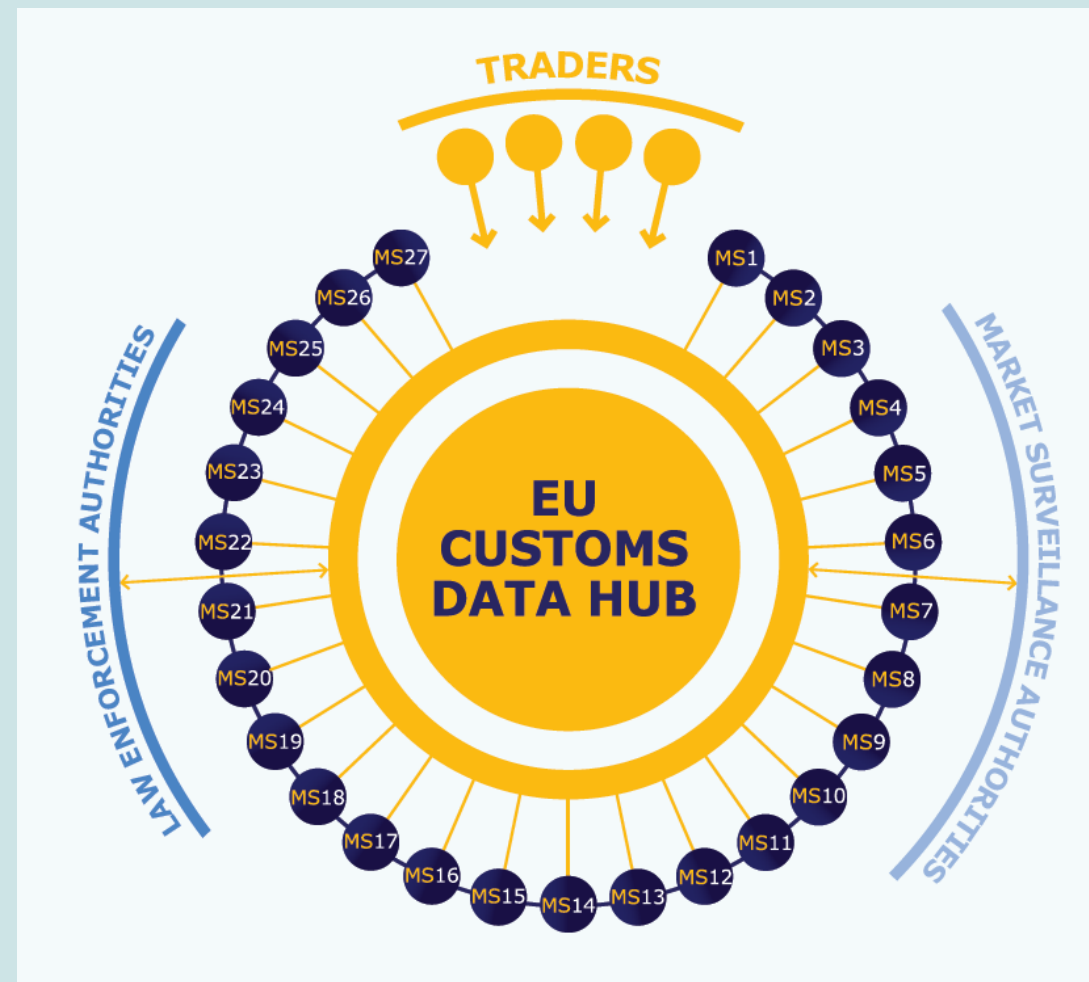
*Eksempelvis: CBAM, Deforestation, Sustainable Product Passport / Ecodesign, Product Safety directive, Firearms, Digital Services Act

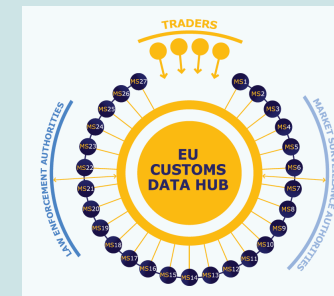
Tollreformens pilarer

EU Customs Data Hub I

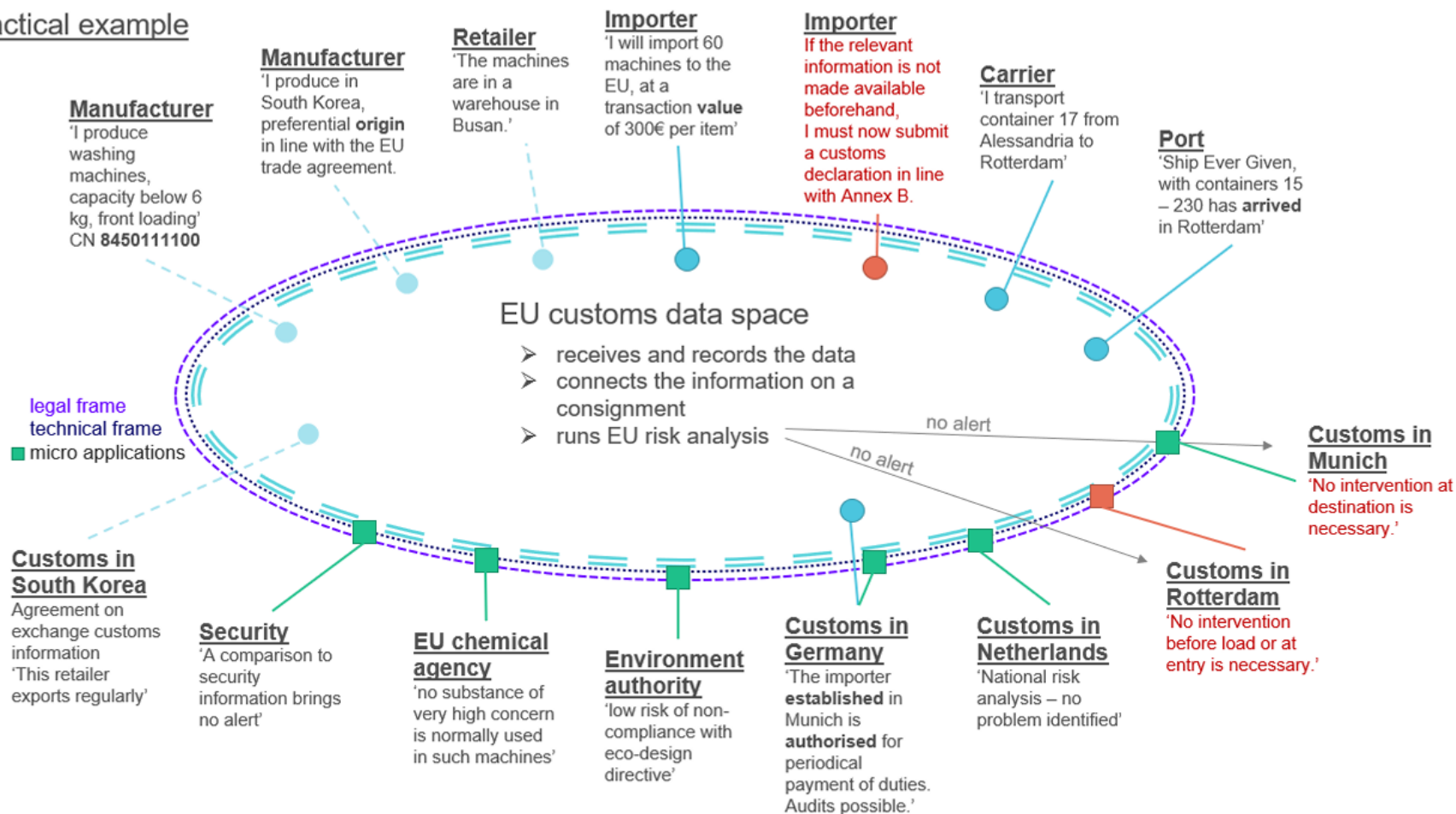
1. “The face and the engine of the new customs union”
2. Ett sentralisert IT-miljø
Et grensesnitt for vareførselaktører
Erstatter over 110 ulike nasjonale IT-systemer
3. Styrke kontroll, sporbarhet, svindel-forsøk
  - Dataintegritet
  - Sporbarhet på varer
  - Ikke-benektbarhet

EU Customs Data Hub II

A practical example

TIMELINE

